

Katri : berättelse

Beskow, Elisabeth,

78 H z Bibliotek för de unga. Ungdomsserien. Nr 6.

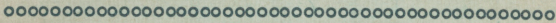
National Library
of Sweden

BESKOW. EM.

Under
Barnb.
Saml.
o

BIBLIOTEK · FÖR DE UNGA
UNGDOMSSERIEN N:o VI

· KATRI ·

BERÄTTELSE AF RUNA

HÄFT.
KRONOR 0: 40.

STOCKHOLM
EVANG. FOSTERLANDS-
STIFTELSENS FÖRLAGS-
EXPEDITION

1907

Kungl. biblioteket

0 0000 000135398

BIBLIOTEK FÖR DE UNGA

— UNGDOMSSERIEN N:o VI —

KATRI

BERÄTTELSE AF

RUNA

STOCKHOLM

EVANG. FOSTERLANDS-STIFTELSENS FÖRLAGS-EXPEDITION.

KARTI

SVENSKA BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAGET

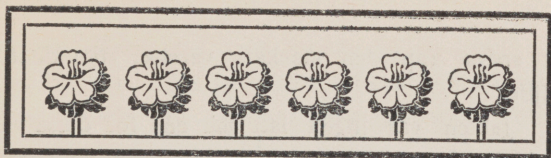
1907

STOCKHOLM

SVENSKA BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAGET

1907

Såg du, hvart hon tog vägen?»

»Jag tror, hon smet in på den där gatan.»

Och så rusade båda pojkarna i den riktning, de trott sig se flickan försvinna. Men just innan de själfva försvunno, vände sig den ene, Bertil, om och tittade nyfiket bort till en gumma, som stod och sålde godsaker. Gumman letade på sitt bord med en bekymrad min, som tydligen hotade att öfvergå till vrede.

»Hör du!» fnissade Bertil och ryckte sin kamrat i jackan. »Kärringen har upptäckt det.»

»Nej, har hon? Ja minsann!» utbrast Tore för-tjust. »Men vi måste kila vidare efter jantan, annars få vi inte fatt på henne.»

Och de båda pojkarna fortsatte jakten. Det var mycket folk på gatan, men alla voro så upptagna hvar och en med sitt, att ingen märkte de båda gossarnas förehafvande. Det var nog heller ingen annan än de, som skulle ha brytt sig om

att spåra upp den stackars varelse, som de följde.

Jakten var ingen lätt sak ens för dessa små snabbfotade springare, ty flickan, som de jagade, var både kvick på foten och slug, i synnerhet när det som nu gällde att sticka sig undan efter att ha varit framme, där hon ej bort vara.

Flickan var så liten till växten, att man kunnat taga henne för att vara endast åtta år, fast hon i själfva verket var tolf. Men såg man närmare på hennes ansikte, skulle man ha kunnat taga henne för en fullvuxen.

Liten och vig, som hon var, och smutsig och trasig drog hon sig ej för att slinka in i skrymslen och vrår, där det ej gärna kunde falla någon in att söka efter en mänsklig varelse. Bakom sop-tunnan på bakgården till ett fattigt hus hamnade hon slutligen gömd och trygg, och icke ens gossarna funno henne där. Hon hade nog sett dem och förstått draga försorg om, att de förlorat hennes spår i god tid.

Karamellburken, som hon nyss så finurligt stulit från kakgumman, höll hon nu mellan knäna, där hon satt i sitt gömställe, och förtjust petade hon med fingret i karamellerna för att välja ut en riktigt god.

Hon hade ej ofta några nöjen, och dem hon någon gång lyckades förskaffa sig, de voro alltid stulna liksom detta. Det fanns numera ingen, som brydde

sig om Katri, det hade funnits en en gång, men hon var död. Nu var Katri i tjänst och slet ondt. Hon tjänade hos skomakarens på nedra botten. Där fick hon arbeta från morgon till kväll och från kväll till morgon. Det var nog så, att alla måste arbeta i det hemmet för att kunna lefva, men Katri fick arbeta värst, ty henne måste man ju ge lön och man hade väl rätt att fordra valuta för sina pengar. Stor var inte Katris lön, fast det kanske inte lät så illa, mat och kläder och tre kronor i månaden. Men maten var otillräcklig, kläderna de egna barnens bortlagda trasor, och de tre kronorna fick Katri aldrig se, dem »förvarade» matmodern åt henne, på det att hon ej måtte »slarfva bort dem». Därför måste ju Katri stjäla sina fröjder! Samvetskval kände hon aldrig, hon var bara så genomlycklig för en stund, när hon någon gång riktigt lyckats liksom nu.

Men glädjestunden måste bli kort, ty Katri hade varit utsänd i ett ärende åt matmodern och visste, att om hon gåfve för lång tid åt sina egna privatintressen, skulle hon bli misstänkt. Hon visste, att hur fort hon än uträttade ett ärende, var det aldrig fort nog i hennes matmors ögon; därför kunde hon ju så gärna passa på och sköta sina egna angelägenheter litet, eftersom hon ändå alltid skulle få uppbära knuffar och slängar för sitt söl. Dessa plågade henne mindre, om hon visste med sig, att hon åtminstone också haft litet roligt.

Nu satt hon så länge hon tordes och njöt af sin karamellburk, därefter gömde hon burken så väl, att icke ens råttorna skulle kunna hitta den.

Hemkommen försökte hon slinka in i rummet så obemärkt som möjligt. Hon fick syn på en halffärdig kolt, som hon brukade hjälpa matmodern sy på, så snart hon hade någon stund. Snabbt ryckte hon den till sig, satte sig kvickt och ljudlöst på en stol och fördjupade sig genast i sömnaden, hoppandes att matmodern, som stod med ryggen mot dörren, då hon vände sig om, skulle tro, att Katri redan suttit en stund och sytt. Men listen misslyckades, ty fru Persson hade just nyss lagt sömnaden ifrån sig bara för att lyfta pannan från elden.

»Sitter du där, din lata odåga och låtsas vara flitig! Mig lurar du inte så lätt!» utbrast hon, ryckte sömnaden från Katri och gaf henne en örfil i stället.

Skomakaren satt på sin pall vid fönstret och arbetade utan att ägna ringaste uppmärksamhet åt hvad som skedde; han var van vid det och tänkte, att det var så man uppfostrade slarfviga tjänstflickor.

Katri fick lägga sig att skura golvet i rummet bredvid, och det behöfdes verkligen, det hade ej varit skuradt på länge, detta familjens enda rum.

Katri gnodde och skurade så, att de späda lemmarna värkte, hon kunde vara flink i arbetet,

när hon ville, och i dag ville hon, ty det gällde att ställa sig någorlunda väl med matmodern igen. Hon var dessutom så glad, fast kinden ännu sved af örflen. Den svedan var hon van vid, den bekom henne ej så mycket, sötman i munnen däremot var hon ej van vid, därför dominerade den alldeles. Hon hade tagit några karameller i fickan och hade en i munnen. Och hon tänkte på sin karamellburk i rätthålet och på hur många stunder af hemlig fröjd, den skulle bereda henne.

Dörren till köket öppnades och mor släppte in de två minsta barnen, den ene kunde gå, den andra kunde nätt och jämt sitta.

»Du kan se efter dem, medan du skurar, jag måste gå ut på en stund. Och trösta dig, om de göra någon skada! Golfvet bör kunna vara färdigskuradt, då jag kommer hem.»

Med dessa ord stängde mor dörren och gick.

Manne, den äldste af barnen, tultade genast fram till skurbaljan för att leka i vattnet. Lillan satt och vacklade på golfvet, där mor satt ned henne, och hade nog sysselsättning med att hålla balansen. Men den sysselsättningen var mer besvärlig än roande, hvarför hon började skrika och sträcka armarna efter Katri.

Men Katri måste skura för brinnande lifvet, det var ett stort stycke golf kvar, inte hade hon tid med ungen! Hon lät den skrika en stund,

tills den föll baklänges och slog nacken i golvet och skrek ännu värre. Samtidigt lyckades Manne plumsa i skurbaljan.

Katri ryckte upp honom och skakade honom duktigt. Han skrek. Det blef en bedröflig duett. Katri, som ej visste annat än att skomakaren satt i köket, blef förskräckt och tänkte han kunde tro, att hon pinade barnen.

»Dumma Manne, jag ville bara ruska dig torr, begriper du», förklarade hon och tillade, då den trösten ej hjälpte: »Se här, hvad du skall få, om du är snäll.»

Hon höll upp en karamell framför honom. Han sträckte ut handen efter den och skrek måttligare, hon stoppade den i munnen på honom, och han tystnade alldeles. Sedan lyfte hon upp lillan, som ej behöfde mer för att tystna. Katri satte henne, så att hon fick stöd mot väggen, gaf henne ett nystan att leka med och en karamell i munnen och återgick sedan till sin skurning.

När Mannes karamell var slut, kom han till Katri och ville ha mer. Hon gaf honom genast en och en kyss på köpet. Det att kunna ge mjukade upp hennes lilla förvildade hjärta, hon kände ömhet för Manne och kastade en moderlig blick på lillan, som satt och sög i sitt hörn. Hon skulle ha velat leka med dem, men måste skura skura!

»Är det inte färdigt än? Du är då så långsam

så, att man kan bli förtviflad åt dig!» sade fru Persson, då hon kom hem.

Till kvällsmat fick Katri en straffportion, d. v. s. så litet mat att det kunnat vara lagom åt en sparf, men det gjorde henne ej så mycket, hon var för trött för att vara hungrig.

Manne hängde henne i kjolen och tiggde »tamell».

»Vill han ha karameller af Katri? Dumma pojke, inte har Katri några karameller!» sade Lisa. Hon var äldsta dottern, några år äldre än Katri, hade haft plats i en bod, men slutat därför att man fordrat, att hon skulle tvätta af golfvet. Det hade upprört både henne och modern, att man kunnat begära något sådant, så under Lisas värdighet som bodfröken.

»Tamell!» upprepade Manne envist.

»Har du gifvit honom karameller?» frågade fru Persson misstänksamt.

Hon visste ju, att Katri ingenting hade att köpa för.

»Nej visst inte», ljög Katri och sköt Manne ifrån sig.

»Tamell», upprepade han.

Fru Perssons blick var alltjämt misstänksam, men lyckligtvis för Katri kommo gossarna hem i detsamma och togo sin mor i anspråk. De kommo just från en socialistisk gossklubb och voro fulla af stora ord och famlande idéer om allas lika rätt,

om broderskap och sammanslutning och klasskamp. Men hungriga voro de och satte sig vid bordet, väntande på den mat, modern gjorde i ordning.

Katri lyssnade till gossarnas stortalighet och gjorde sina egna reflexioner. När hon kom åt, frågade hon Sam, den äldste, som talat mest, i hvilken fackförening hon kunde gå in för att få högre lön och mindre arbete.

»Du!» utlät han sig föraktfullt. »Inte finns det fackföreningar för sådana som dig, inte!»

Katri teg stukad, men kände sig något tröstad, då hon senare på kvällen lyckades slinka bort till sin gömda skatt. --

Det var ej ofta Katri hade något att ge, men så snart hon hade något, visade det sig, att hon var gifmild. Så delade hon nu med sig af sina karameller, ej blott åt Manne och lillan utan också åt Lotta och Sigge, som kommo näst före Manne i ålder. Men hon förmanade dem strängeligen att äta sina karameller i smyg. »Annars få ni inte mera», förklarade hon, väl vetande, att detta satte det säkraste låset för deras mun.

Förrådet i den stulna karamellburken sjönk hastigt, men det fanns ännu något kvar, då Katri ett par dagar senare händelsevis ute på gatan stötte ihop med de båda pojkar, som sett henne stjåla från kagumman. De kände igen henne och började strax besvära henne med frågan, hvar hon gömt sitt tjufgods. Hon låtsade ej höra dem, men

den, som hörde bättre, var Sam, som var i sällskap med Katri.

»Tjufgods, hvad mena ni?» frågade han och stannade.

Då Katri ville fortsätta, tog han fast henne i armen och höll henne kvar. Hon var dum nog att streta för att komma loss, hvilket blott ökade Sams misstankar.

»Lofva oss karameller, så ska vi inte säga mer», sade gossarna till Katri.

»Jag har inga», försäkrade Katri.

»Nu ljög du, så det small i halsen», förklarade den ene.

»Kanske hon ätit upp dem redan», sade den andre.

»Har du det?» frågade den förste.

Flickan teg.

»Hvad vill allt det här säga?» frågade Sam.

»Det betyder, att din syster är en tjuf», svarade gossarna.

»Hon är visst inte min syster, hon är bara vår piga», upplyste Sam, som trots alla sina stora ord om jämlikhet och broderskap och klasskillnadens borttagande, var mycket mån om att afskudda sig hvarje misstanke på samhörighet med den föraktliga stackars Katri!

Med nedslagna ögon och sammanpressade läppar stod Katri ond och rädd och stretade i Sams hårda grepp. Hennes vanmäktiga motstånd och

ynkliga lilla figur, det bleka ansiktet med dess uttryck af ångest och vrede väckte intet medlidande i gossarnas bröst utan eggade blott deras grymhet. De njöto af att plåga henne och berättade obarmhärtigt för Sam, hur de sett henne stjäla, och hur listigt hon smitit undan dem, då de förföljt henne — hon måtte vara van vid sådant där, sade de.

Sam var genomträngd af rättskänsla, när det gällde hans egen eller familjens fördel. Katri hade stulit, kunde hon stjäla från en kakgumma, så kunde hon också stjäla från sitt husbondfolk, resonerade han, och följaktligen måste hon straffas. Han bad gossarna följa med hem och där upprepa sin berättelse.

De betänkte sig ett ögonblick, men då det ju ej fanns något bevis på att de förföljt Katri blott för att i sin tur stjäla bleckburken från henne, kunde de ju ej komma illa ut, tvärtom, de hade ju bara förföljt tjuften, och det är allt hederligt folks plikt.

Hela familjen var hemma, då Sam kom hem med Katri och hennes båda anklagare.

Det regnade mycket ute, Katri var alldeles genomvåt, och håret hängde i stripor kring hennes hvita ansikte, där ögonen lyste vilda af ångest, trots och vrede. Sam och gossarna hade sagt, att hon nog skulle lämnas till polisen, och denna utsikt fyllde hennes hjärta med skräck.

Det blef rannsaking, vittnesmål och dom i

skomakarhemmet. Anklagare var Sam, vittnen voro de främmande gossarna och de af barnen hemma, som fått karameller af Katri, domare var skomakar-hustrun, och intresserade och upprörda åhörare af målet voro de öfriga familjemedlemmarna och ett par af grannbarnen.

Manne och lillan voro de enda, som ej stodo efter stackars Katris argesta. De voro för små och oskyldiga att förstå hvad som föregick — eller kanske voro de små och oskyldiga nog att förstå det bättre än någon af de större, ty Manne tyckte synd om Katri och gick fram och klappade henne. Men han blef dock genast ryckt ifrån henne — hon var ej värd att vidröras af det oskyldiga barnet!

Katri nekade till allt hvad man anklagade henne för, men då fru Persson vände sig till sin man och bad honom gå efter polis, brast Katri i gråt och bad om förskoning.

»Vill du bekänna då?» frågade hennes matmor.

Och Katri bekände, att hon tagit karamellburken och måste också tala om hvar den fanns, och den blef hämtad in.

Hon betraktade den som en förlorad vän. Den hade beredt henne mycken glädje, men var nu i andras händer, och hon såg den där förvandlad till ett påtagligt bevis på hennes brottslighet. Katri grät.

»Har du stulit något från oss?» frågade fru Persson.

Katri nekade. Men det hjälpte ej, hon hotades med polis, om hon ej bekände. Då ljög hon, att hon stulit mat, hvilket hon dock aldrig gjort.

»Ska vi lämna henne till polisen?» frågade fru Persson sin man.

»Nej, hvad ska det tjäna till? Låt flickungen gå. Hon kommer nog snart till polisen ändå, utan att vi behöfva göra oss besvär», svarade Persson.

»Gå då genast, Katri, och tacka till vår mildhet att du slipper för så godt pris», dömde fru Persson.

»Låt henne stanna öfver natten, det är ett sådant hundväder ute, och hon har ju ingenstans att ta vägen», sade skomakaren.

»Nej, inte ett ögonblick längre skall hon stanna här och förpesta luften för mina oskyldiga barn», förklarade fru Persson och öppnade dörren för Katri, som slank ut.

Hu, hvad det regnade och blåste! Katri kröp huttrande ihop i en mörk vrå i portgången. Hon drog sig för att springa ut på de våta gatorna, trött och våt som hon redan var. Hvart skulle hon också springa? Utan ett öre var hon. I fickan klubbade blott två af de olycksdigra karamellerna. Katri hade ingen lust att äta dem nu, hon var för trött och frusen, för ensam och öfvergifven för att kunna njuta af något.

Steg och röster hördes i portgången. De båda gossarna, hennes förföljare, kommo skyndande förbi henne.

»Hon kan ej ha hunnit så långt», sade den ene.

»Den här gången skall hon inte komma undan oss», sade den andre.

Katri tryckte sig hårdt mot sin vägg och gjorde sig så liten.

Utanför porten stannade gossarna, och Katri kunde se, hur de spejade uppåt och nedåt gatan, som gick rakt och långt åt båda håll och var folk-tom i detta väder. Hennes hjärta bultade så, att hon fruktade de skulle höra det. Tänk om de, när de icke sågo henne på gatan, skulle vända tillbaka och söka henne där hon fanns! Denna tanke satte skräcken i henne. Hon reste sig snabbt och ilade som en hind inåt portgången och uppför alla trapporna utan att stanna förr än hon nådde vinden, och där kröp hon ihop i den bortersta vrån och lyssnade med vild ångest efter förföljande steg. Hur tyst hon än flytt, hade gossarna märkt något, ty hon hade hört ett utrop ifrån dem just då hon rusat upp.

Hon lyssnade. O, där kommo snabba, smygande steg i trappan, lätta gossefötter! De kommo närmare och närmare, nu voro de på vinden. Katri klämde in sig i sin vrån och försökte hålla andan. Men så kände hon en famlande gossehand invid sitt hufvud.

»Här är hon, Tore», hviskade en ifrig röst, och Katri kände sig fattad af fyra små starka, grymma händer. Hon rusade upp med ett vildt

skrik, som skar genom mörkret och tystnaden här uppe på vinden.

»Tig, dumbom, vi leka ju bara», hväste poj-karna.

Men Katri gaf till ännu ett skrik, själfva polisen var att föredraga framför dessa grymma små plågoandar.

Då öppnades hastigt en dörr och ljussken föll ut i den mörka vinden rakt på den kämpande barngruppen.

»Hallå, hvad står på?» frågade en manlig röst, och Katri kände sig fattad af en stark hand.

Det låg något i den handens grepp, som kom Katri att stå stilla. Hon försökte ej som alltid annars vrida sig loss, snarare slöt hon sig skyddsökande intill den starke mannen, som höll henne.

»Hon är en tjufunge», sade den ene af gossarna.

»Hon har stulit och blef nyss bortkörd från sin plats», sade den andre.

»Och hvilka äro ni då?» frågade mannen strängt.

Hans tag om Katri blef fastare, han höll henne ej med handen, han slöt henne till sig med armen, och Katri, den lilla vildungen, stod tam och stilla hos honom.

Gossarna sågo på hvarandra och hade tydligen ingen lust att säga, hvilka de voro.

»Hvad ville ni flickan?» frågade mannen.

»Ingenting — bara skoja», svarade pojkarna

och började önska sig långt bort, mannens sträng-
het och styrka imponerade på dem, och deras
grymma lust att pina Katri svalnade, när de sågo
henne beskyddad.

Mannen såg ned på Katri.

»Jag tycker, jag känner igen dig», sade han.
»Bor du kanske här i huset?»

»Jag har bott här tills nyss», svarade hon.

»Är det då sant, hvad gossarna säga om dig?»

Katri hängde med hufvudet och drog sig litet
ifrån mannen. Han skulle väl vända sig emot
henne han som alla andra, när han fick veta, huru-
dan hon var, kanske skulle han lämna henne till
polisen. Hon skulle ha velat ljuga sig fri, men
hon kunde ej, hon kunde ingenting, hon bara stod
där, blek, våt, ynklig och öfvergifven som hon var.
Men mannen hade ett godt hjärta, hennes ömklig-
het väckte ej hos honom som hos gossarna och
hennes husbondefamilj den råa vilddjursinstinkten,
utan mänsklig ömhet och ett begär att hjälpa.

Så snart gossarna sett mannen vända sin upp-
märksamhet från dem till Katri, hade de passat på
tillfället och smugit bort. Mannen hade låtit dem
gå, han ville dem ingenting. Katri däremot kunde
han ej låta gå.

»Kom med mig in, mor kanske vet råd för
dig», sade mannen.

»Sänd mig inte till polisen!» bad Katri.

Hon bad som för sitt lif.

Mannen smålog.

»Man behöfver ej vara rädd för polisen, om man ej gjort något ondt», sade han.

Han talade vänligt, och Katri fattade mod, fast hans ord ju ej voro ägnade att lugna henne, som stulit.

De gingo in i rummet, hvarifrån ljusskenet kom, och mannen stängde dörren efter dem, utestängde mörkret. Hvad härinne var ljust och varmt! Katri såg sig om. I ena hörnet stod en säng och i den låg en gumma med hvitt hår och milda ögon, hvilkas blå färg tycktes blekts af ålder. Nu hade de ett ifrigt frågande uttryck dessa ögon, då de vändes mot sonen.

»Hvad var det på färde Erik? Hvem skrek?» frågade hon.

»Den här lilla flickan var det, som skrek, därför att ett par pojkar voro stygga mot henne», svarade Erik och ledde Katri fram till sängen.

»Stackars liten», sade den gamla och försökte klappa Katris hufvud.

Det var ett tafatt försök af en skrynkelig och darrande hand, men det låg för Katri något så nytt och besynnerligt i att bli smekt, att hon blef så stilla.

»Hon ser frusen och hungrig ut. Ge henne något varmt, värm upp litet kaffe — bröd finns väl också», sade mor.

Och Erik satte kaffepannan på elden och

gjorde i ordning ett godt mål åt Katri, som nöp sig i kinden för att förvissa sig om, att hon icke drömde. Den gamla låg och såg på henne med en hjärtegod blick och Erik gaf henne mat, men ingen gjorde henne några frågor. Katri var så rädd för frågor, ty finge de bara veta, hurudan hon var, körde de nog ut henne de också, tänkte hon. Under det hon åt, försökte hon tänka ut något sätt att slippa svara sanningen på de besvärliga frågor, som väl ändå till sist skulle ställas till henne. Hon uppkallade all sin slughet för att få ihop en något så när trolig historia om sig själf, och hennes slughet var icke obetydlig, den var så uppöfvad.

»Hvad heter du?» frågade gumman i sängen.

»Sara», svarade Katri, som ej vågade säga sitt eget namn, ty då kunde skomakarens råka få höra, att hon var kvar i huset, och börja förfölja henne igen och förråda henne för hennes nya vänner.

»Hvad var det, du stulit?» frågade Erik.

»Ingenting», svarade Katri.

»Gossarna sade, att du stulit och blifvit bortkörd», vidblef Erik.

»Sade de?» frågade Katri och försökte se dum ut. »Jag minnns ej, hvad de sade».

»Och du var så rädd för polisen, hvarför var du det, om du ingenting gjort?» frågade Erik.

»De skrämde mig så för polisen.»

»Det behöfde väl ej ha skrämt dig, om du

inte gjort något, som polisen brukar straffa. Ingen skulle kunna skrämma mig med polisen.

»Jag vet inte, hvarför jag blef så rädd för det», sade Katri försagd.

»Du förstår, att hon var så uppskrämd af de där gossarnas elakhet, att hon trodde dem i stånd till hvad som helst, skrämnda barn förlora lätt hufvudet», inflikade här den sjuka, då hon såg, att Katri ej fann ord att föra sin egen talan.

»Hvar bor du?» frågade Erik öfvergående till ett nytt spörsmål, tagande moderns förklaring för god beträffande det förra.

»Ingenstans».

»Men du har bott här i huset?»

Katri dröjde med svaret, ty hon kom ej i håg, om hon själf eller gossarna sagt detta. Om gossarna sagt det, kunde hon förklara det för osanning, men hade hon själf sagt det, måste hon stå för det. Hon beslöt sig för att ta det säkra för det osäkra och stå för det.

»Jag har bott här litet», svarade hon och fortsatte i samma andedrag för att hindra frågan hos hvem hon bott: »Jag hade plats, men gick min väg, ty det var alldeles för mycket att göra. Allting måste jag göra. Katri, gör det, och Katri, gör det! ropade mor dagen i ända...»

»Katri?» eftersade Erik frågande. »Heter du Katri? Nyss sade du, att du heter Sara.»

Stackars Katri, som just börjat känna sig säker, förlorade fattningen.

»Jag heter både Sara och Katri, somliga kalla mig Sara, andra kalla mig Katri», sade hon, men hennes förvirring var för tydlig för att hennes ord skulle lyckas vilseleda hennes nya vänner.

»Du talar inte sanning», sade Erik med en lugn stränghet, som förstummade Katri.

»Hvarför narras du för oss, barn? Inte behöver du narras för oss», sade gumman i sängen mildt, nästan ömt, som om det bara gjort henne ond om det lögnaktiga barnet.

Katri såg förundrad från den ena till den andra. Knuffar, slag och okvädinsord brukade alltid hagla öfver henne, då hon ej lyckats ljuga nog skickligt, men dessa två voro ej ens onda, fast de upptäckt hennes lögn. De förebrådde henne nog de också, men på ett sätt, som kom henne att skämmas för första gången i sitt lif och att önska — icke som vanligt att ha ljugit bättre — utan att icke ha ljugit alls. Hon såg, att hon gjort dem ledsna, dessa snälla människor, och det var då det sista hon ville.

»Kära barn, vet du inte, att det är en stor synd att narras?» frågade den gamla.

Hon kände ett så starkt medlidande med den stackars förvildade ungen, och detta medlidande träffade Katri i hjärtat så, som vårens värme träffar kälen i jorden.

»Har du hört talas om Gud?» frågade gumman vidare.

»Jaa», svarade Katri dröjande, ty nog hade hon hört något om Gud, fast icke var det mycket.

»Hvad vet du om honom då?»

»Han är ond», svarade Katri, ty det hon hört om Gud så, att det fastnat i hennes sinne, var hvad skomakarehustrun brukat säga, då hon var riktigt ond, att Gud skulle straffa förfärligt »sådana lea ungar som Katri».

Aldrig skulle man ha kunnat tro, att den gamlas milda ögon kunde få ett så strängt uttryck, som de fingo vid detta oväntade svar, men strängheten gällde icke Katri.

»Hvem har sagt dig, att Gud är ond?» utbrast hon.

Katri såg undrande på henne. Var Gud då inte ond?

»Fru Persson brukade säga det, då hon var riktigt ond. Gud är alltid ond på mig därför, att jag är så stygg, sade hon», svarade Katri sanningsenligt.

»Så du har fått den föreställningen, att Gud är den strängaste polis», inföll Erik med ett leende, som røjde både rörelse och humor, och han läste i Katris blick, att han träffat hufvudet på spiken.

»Tror du, att han är ond på dig, lilla barn, därför att du är stygg?» utbrast den gamla, och hennes ögon fylldes af tårar, men lyste af en så

varm kärlek. »Ack nej, han är icke ond på dig, han har ett så stort tålmod med oss alla stackars syndare! Och hur ginge det väl för oss annars? Nej, han är ej ond på oss, han älskar oss, och därför bedröfvas han, när vi synda, bara bedröfvas, blir inte ond. Vet du ej af, att Gud älskar dig?»

Nej, det visste ej Katri, det hade ingen sagt henne, och heller aldrig hade en sådan tanke kunnat falla henne in. Att värja sig mot människor, så godt hon kunde, och att gömma sig för Gud hade hittills varit Katris lefnadsvishet. Men dessa två öppnade för henne portarna till en ny värld, till kärlekens himmelrike. De hade i sina hjärtan något af Guds kärlek till de vilsegångna, och detta drog Katri känsel på, och därför trodde hon allt, hvad de sade henne, trots det otroliga och ofattliga däri.

Erik gick bort och satte sig hos modern och samtalade med henne så tyst, att Katri ej kunde höra, hvad som sades, fast hon försökte lyssna.

»Hvad ska vi göra med henne?» frågade sonen.

»Gud har sändt henne till oss, finns det då mer än ett, som vi kunna göra?» svarade den gamla.

»Nog för att jag alltid önskat, att du skulle låta mig ta en liten hjälpreda åt dig», sade Erik, »men att du skulle ge med dig först, då du kan få en, som både stjal och ljuger!»

Han smålog litet åt sin mor, hon var så

opraktisk och osjälfvisk och lefde så mycket mer i himlen än på jorden.

»Hon är ett af Jesu små lamm», sade den gamla, »och jag är så glad, att han sändt henne till oss. — 'Simon, Jonas son, älskar du mig? — Föd mina lamm!' — Fast jag är så gammal och skröplig, tycks han ändå vilja ge mig ett uppdrag! Skulle jag ej vara glad och tacksam! Låt oss behålla det lilla vilsna lammet!»

Modern var så lycklig åt, hvad Gud sändt, att sonen ej hade hjärta att låta klokheten tala. Han tystade den och kallade Katri till sig.

Ett: 'kom hit, Katri!' brukade alltid för den lilla vildungen vara signalen till flykt eller, där sådan var omöjlig, till dolskt motstånd, men nu lydde hon genast och utan fruktan; Eriks 'kom hit, Katri' bådade endast godt för henne, det kände hon.

»Skulle du vilja stanna här hos oss?» frågade han.

Om hon ville! Det glänste till i Katris ögon, och den glimten gjorde både mor och son så godt.

»Jag har länge velat, att mor skulle ha någon hos sig, som såg om henne, medan jag är borta på arbete», fortfor Erik, »men hon har ej velat, ty hon tror, det skulle bli för dyrt för mig. Men nu tycka vi båda det är, som om Gud sändt dig till oss, för att du skall stanna hos mor och se till henne. Men» — här blef hans blick så allvarsam — »innan jag vill lämna mor åt dig, måste

jag veta, att du vill lägga bort att ljuga. Vill du visa det genom att svara alldeles sant på mina frågor nu? Du kan göra det utan fruktan, ty vi ska, inte straffa dig.»

För att få stanna skulle Katri gärna gjort allt, hvad man begärt, ljugit eller talat sanning, bara hon fick stanna. Därför svarade hon rena sanningen på allt, talade om hvad hon hette, hvar hon tjänat, hvad hon haft att göra och hur mycket i lön, hur hon stulit karamellburken, blifvit upptäckt och bortkörd. Hon visste, att hon talade om mycket fula saker om sig själf, men hvad hon däremot icke anade var, att både mor och son tyckte, att de fingo veta mycket fulare saker om skomakarens än om deras bortslarfvade och föraktade lilla piga. Katri tänkte ej alls på att nedsätta dem, det var den osminkade sanningen, som gjorde det.

Och så kom Katri att stanna hos mor och son däruppe i vindsrummet. Till namnet tjänade hon här för mindre lön än hos skomakarens, men i själfva verket fick hon mycket mer. Mat och kläder hette hennes lön här, där hade den hetat mat och kläder och tre kronor i månaden. Men här fick hon tillräckligt med mat och god mat, och de kläder hon fick voro nya och passade åt henne. De tre kronorna hon haft hos skomakarens hade hon aldrig fått, här fick hon däremot, hvad hon icke fått löfte om. Hon fick en slant till belöning ibland, då hon varit särskildt snäll och villig

och om söndagarna tog Erik henne med sig först i kyrkan och sedan ut i Stockholm, där han visade henne så mycket vackert och roligt. Katri behöfde aldrig stjäla några nöjen nu, ty hon fick sådana.

I början höll Katri sig noga undan för skomakarens, så att det gick om en tid, innan de upptäckte, att hon var kvar i huset. Men en morgon då hon skulle ut att köpa bröd, stötte hon ihop med Lisa i porten.

»Hvad i alla dar, Katri! Stryker du ännu omkring här i huset? Hvarför gör du det?» utbrast Lisa misstänksam. »Hvar har du stulit de där nya kläderna?»

»Jag har inte stulit dem», svarade Katri och slank undan Lisa ut.

Men då hon kom tillbaka, stötte hon på både Lisa och skomakarmor, de hade tydligen stått på lur efter henne. Hennes gamla fruktan för den forna matmodern kom öfver Katri, och hon såg mycket skyldig ut, alldeles som om hon skulle stå till svars för något ondt hon gjort.

»Hvad gör du här i huset?» frågade fru Persson.

»Jag har plats här.»

»Hos hvem då, om jag får fråga?»

»Hos fru Olson.»

»Hon, den sjuka uppe på vinden! Nej, se aldrig jag tror det! Hon, som är så fin, och hennes son så hygglig, aldrig skulle de då ta en sådan som dig i sitt hus, det ljuger du allt!»

Katri ryckte sig loss från sin forna matmor och sprang uppför trappan. Men så kom hon i håg, att fru Persson inte längre hade något att säga öfver henne, och i glädjen däröfver stannade hon öfvermodigt och vände sig om och unnade sig själf nöjet att räcka ut tungan, hon vågade det, ty fru Person hade vändt ryggen till, men Lisa såg det.

»Fy, en sådan unge du är!» utlät sig Lisa.

Katri gjorde en grimas och sprang vidare, men hörde, hur fru Person frågade: »Hvad gjorde hon?» och hur Lisa svarade: »Hon räckte ut tungan åt oss och gjorde en ful grimas.»

Katri skrattade i förnöjelse öfver att ha förargat dem. De kunde ej komma åt henne nu, så det gjorde ingenting. Men senare på dagen blef hon mycket ängslig, då hon stod vid spiseln i köket och fick se fru Persson träda in till fru Olsson. Katri skulle ha velat springa sin väg, men kunde ej komma ut annat än genom rummet, och måste således stanna och höra sina värsta farhågor besannas, fru Persson var kommen för att skvallra på henne och varna fru Olsson för att behålla i sin tjänst en så alltigenom dålig och opålitlig varelse.

»Stäng dörren till köket, Katri», sade fru Olsson, och Katri måste lyda, hur gärna hon än velat få höra sin nya matmors svar på den förra matmoderns anklagelser.

»Tack för varningen», sade fru Olson, »jag

förstår att den är gifven i välmening, men både jag och min son äro nöjda med Katri».

»Hon har nog förmågan att ställa sig in, men när ni lära känna henne, bli ni så lagom nöjda.»

»Jag tror, vi känna henne, naturligtvis har hon sina fel, men hvem af oss har inte det?» svarade den gamla mildt.

»Man kan då vara glad, att man hvarken stjäla eller ljuga», sade fru Person, »och det kan jag då säga, att ingen af mina barn ha sådana olater för sig som Katri, senast i morse räckte hon ut tungan och gjorde fula grimaser åt mig och min dotter, så fru Olson skall inte tro, att hon alltid är så söt, som hon gör sig här.»

»Jag är mycket ledsen, att hon bar sig så illa åt», sade fru Olson i en ton, som om hon tagit åt sig klandret, hvarför fru Persson skyndade sig att försäkra, att hon icke menat det så.

»Jag vill bara varna fru Olson och be er för ert eget bästa inte behålla en sådan flicka i er tjänst», sade hon bestämt och ifrigt.

Fru Olssons milda, blekblå ögon fingo en fjärrskådande och inåtvänd blick.

»Jag tänker på, om Herren skulle lyssna, när någon kommer och drar fram våra fel för honom och varnar honom för att behålla en sådan förtappad syndare hos sig!» sade hon.

Fru Person såg ut som ett frågetecken, det där förstod hon då inte alls, och hvad samman-

hang hade det för resten med Katri? Kanske förstod hon det dock tillräckligt för att känna sig tillrättvisad, ty hon reste sig och sade stelt:

»Jag ber om ursäkt, att jag kom och störde; jag ser, att min välmening alldeles missförståts.»

»Nej visst icke, jag tackar för välmeningen», sade den gamla, »men Katri behåller jag, ty, ser fru Person, för mig är hon ett af Jesu lamm, som han sändt mig att taga vara på.»

»Lycka till då», sade fru Person sötsurt, men inom sig tillade hon: »Jag betackar mig för Jesu lamm, om Katri är ett af dem!»

Och därmed gick hon ned till sitt vid det allra sämsta humör.

Men fru Olson kallade in Katri.

»Hvarför räckte du ut tungan och gjorde grimaser åt fru Person och hennes dotter?» frågade hon med denna milda förebråelse, som alltid gjorde Katri mjuk som vax.

»Jag kunde ej låta bli», erkände Katri skamsen.

»Det var mycket fult af dig att göra så, det var det där gamla stygga i dig, som gjorde, att du ej kunde låta bli, det där fula stygga, som ett Jesu lamm inte skall ha något att göra med. Låt oss bedja bort det!»

Och den gamla knäppte sina händer, och Katri fick falla på knä vid hennes säng, och så bad den gamla, att Jesus måtte visa Katri, hur fult det var att göra, det hon gjort, och bad honom ge Katri

ånger och vilja att be fru Persson och Lisa om förlåtelse.

Katri hajade till inför detta sista, aldrig kunde hon göra det, och det sade hon fru Olsson.

»Du kan det lika väl som du kan låta bli att mer bära dig så fult åt», sade den gamla lugnt. »Du får inte tro, att du är kallad att synda — du är kallad att strida mot synden i Jesu namn och att segra.»

Katri vred sig inför den omöjliga uppgiften att be fru Persson och Lisa om förlåtelse, men fru Olsson talade med henne och visade henne, att det var Jesu vilja. Nog ville Katri göra Jesus till viljes, han, som tagit hand om henne, då hon varit som mest utkastad och fört henne till dessa snälla människor — men hon var så rädd för fru Persson, och Lisa skulle håna henne — hon vågade ej gå dit in.

»Tycker du det blir lättare, om Erik går med dig?» frågade fru Olson.

Ja, det tyckte Katri, ty då skulle de ej våga vara stygga mot henne.

»Jag tycker då, de ha mer skäl att be Katri om förlåtelse än hon dem», sade Erik till sin mor, då han fick del af hvad som timat.

»Kanske skola de inse det, om Katri ödmjuktur sig för dem», sade den gamla.

Så tog då Erik Katri med sig ned, och hon fick göra sin afbön för fru Person och Lisa.

»Tänk på, att du gör det för Jesu skull, och att han ser på dig med kärlek, då du gör det», hade Erik sagt, då de gått utför trappan.

Och Katri hade tänkt på det, då hon med nedslagna ögon stått inför sin forna matmor, och denna tysta tanke hade gjutit öfver henne något, som kommo alla i det forna hemmet att se på Katri och undra, om det var Katri. Det var inte bara de nya kläderna, som gjorde henne så olik sig.

Det kom intet hånleende på Lisas läppar, och fru Persson såg generad ut, då hon tog Katri i handen och sade, att hon förlät henne.

»Jag undrar, hur de burit sig åt för att kunna skrämma henne till det där», sade hon, då Erik och Katri gått.

»Jag tror ej, att de skrämt henne till det», sade skomakaren, som hela tiden suttit på sin låga pall, arbetande.

»Hur ha de väl då gjort?» utbrast hustrun.

»Det finns väl ett annat sätt», sade hennes man.

»Hm», mumlade fru Person misslynt, »jag undrar just, hvad det skulle vara för sätt. Med en sådan som Katri duger bara stränghet. Men de där Olsens tro sig veta bättre. Jag har varnat dem, mer kan jag ej göra, och när de få skäl att ångra sig — som de nog snart få — kunna de åtminstone ej skylla på mig».

Och skomakarmor höll utkik för att se några

tecken till, att Katris godtrogna husbondfolk började ångra sin godtrogenhet, men hon fick ej se det. I stället fick hon se Katri gå ut och in i huset snygg, ordentlig och plikttrogen. Hon fick se den stackars förkrympta och förvildade Katri skjuta upp som till nytt lif, lik en försummad blomma, omplanterad i god jordmån och kommen under god vård. Denna förändring gjorde allt litet ondt i fru Persons ögon, ty den kom henne i dubbel måtto på skam, och hon ville i det längsta tro, att denna stora förändring till det bättre endast var skenbar.

Men så kom en tid af sjukdom och bekymmer i skomakarefamiljen. Mannen fick ondt om arbete, och hustrun blef sängliggande sjuk. Om ej grannarnas hjälpsamhet varit, skulle det nog blifvit nöd på färde. Den hjälpsammaste af alla var Katri. Hon kom ned än med ett, än med ett annat, som fru Olson skickade, och när hon kom, stannade hon alltid och hjälpte till med ett och annat af allt det myckna, som ingen hann eller orkade med.

»Har fru Olson verkligen skickat det här?» frågade fru Persson med något af sin forna miss-tänksamhet.

Katri rodnade inför påminnelsen om sina forna synder.

»Jag stjal aldrig mer», sade hon, men nästa gång hon kom med förning, hade hon med sig en liten papperslapp, på hvilken fru Olson själf med sin darrande hand skrifvit en hälsning med det hon

skickade, och fru Person yttrade ej mer någon misstro, då hon fick gåfvor genom Katri.

»Du måste ej ha mycket att göra hos fru Olson», sade hon en annan gång, då Katri erbjöd sig att tvätta af golfvet.

»Inte är det så mycket, som jag hade här», sade Katri, »och det går så lätt, fru Olson är så nöjd med allt. Hon ville nu, att jag skulle stanna här en stund, medan hon försöker sofva, hon har haft ondt i natt.»

»Hon måste vara bra snäll, och jag hoppas bara, du ej skall svika hennes förtroende till dig», sade fru Person lite snävt, hon tyckte ej om piken i Katris svar.

»Det hoppas jag med», instämde Katri hjärtligt och lade sig att skura af golfvet.

Fru Olson var mycket mån om, att Katri skulle hjälpa Persons.

»Du har en mission att fylla där nere nu», sade hon. »De ha nog ej varit snälla mot dig, men nu skall du löna dem med godt. Det är att samla glödande kol på deras hufvuden. Sådana kol bränna nog först, men de värma sedan så skönt, samla dem bara flitigt, du!»

Och Katri lydde, fast hon gjorde det motviljigt i början. Fru Olson, som såg det, uppmunttrade henne.

»Var glad att du fått detta tillfälle att visa Gud och människor, att du älskar Gud!» sade hon.

»Om I älsken dem, som älska eder, hvad synnerligt gören I? Nej, älsken edra ovänner, gören väl mot dem, som skada eder! . . . det är Kristi kärlek.»

Och Katri öfvervann sin motvilja och kom snart nog att ge det forna husbondfolket sin tjänst af hjärtat. Det var också stor skillnad att tjäna dem frivilligt än det varit att göra det nödtvungen. Nu tackade de henne för hvad hon gjorde, och ännu mer tillfredsställelse gaf det henne att se uttrycket af lättnad i fru Persons lidande ansikte och möta den välkomnande blicken ur skomakarens trötta ögon, då hon trädde öfver tröskeln.

»Hvem skulle ha kunnat tro, att det skulle bli något sådant af den ungen, som var ett så elakt barn!» sade fru Person till sin man första gången hon kunde sitta uppe efter sin sjukdom.

Katri hade just gått, efter att ha hjälpt henne till rätta i den bekväma stol, hennes nuvarande matmor länge sedan upphört att kunna begagna.

»Det var kanske mest emedan vi sågo bara ondt i henne, som hon var så elak, då hon var hos oss», svarade skomakaren. »Man tar ofta fram hos folk det man ser efter. Vi sågo alltid bara efter det stygga i henne, Olsons sågo efter Jesu lamm.»

Från **Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition** hafva i bokhandeln utkommit följande arbeten:

Allt eller Intet. Svenskt original af *Runa*. Sjätte uppl. Häft. 1: 25, kart. 1: 50, klotb. 2 kr.

Detta arbete utmärker sig genom en djupt kristlig anda och en vaken blick på det verkliga lifvet. Hjältinnan, en ung sjuksköterska, tecknas på ett ledigt och tilltalande sätt, utan något slags öfverdrift, från den stund hon vaknar till medvetande om sin plikt att lefva till gagn för andra, till dess hon mognat till en ädel kristlig karaktär. Berättelsen, som håller intresset spändt ända till slutet, synes vara synnerligt lämplig för tänkande ungdom, som söker ett mål för sitt lif eller står tveakande inför en eller annan af dess viktigaste frågor.

H. B. H.

Hvardagslif. Svenskt original af *Runa*. Fjärde upplagan. Häft. 1: 75, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

»Hvardagslif» motsvarar i fullt mått de litterära verk *Runa* förut skänkt oss. Signaturen borgar för att läsaren däri erbjudes ett arbete af djuptänt och intresseväckande innehåll. En högtidsstämning hvilat ständigt öfver hennes skildring af hvardagslifvet och de alldagliga förhållandena. Språket är rent och genom sin enkelhet tilltalande.

Orebro Tidning.

På Elghyttan. Af *Runa*. Tredje uppl. Häft. 2: 25, kart. 2: 75, klotb. 3: 25.

»Denna bok passar väl för den, som ämnar ge en god vän en födelse- eller namnsdagspresent. Många skiftningar i en kristens lif äro tecknade med trohet och sanning. Särskildt gripande är skildringen af Elisás död. Den tasta, som här upprullas för ens blick, verkar lik en värtalig, djupgående predikan. Vi kunna tryggt anbefalla boken, vissa om, att mycket som där säges skall möta förståelse hos allvarligt tänkande kvinnor.»

Karaktärerna äro som städe i Runas berättelser fint tecknade och bära verklighetens prägel. Man tycker sig riktigt lefva med i händelsernas gång, så liflig och målande är framställningen. Skillnaden emellan den lifsåskådning, som uppbäres af tro och trohet, och den, som bär den flacka otronen eller den beslöjade världslighetens signatur, framträder klart och tydligt. Särskildt är boken ägnad att varna för äktenskap mellan olika sinnade och visa faran af kompromisser och eftergifter i fråga om Guds ords fulla auktoritet och trons lifskraftiga bekännelse i ord och handling inför världen.

Ev. Luth. Missionsblad.

Nina. En själs utvecklingshistoria. Af *Runa*. Tredje upplagan. Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

Såsom allt af denna författarinna vittnar innehållet här om en djup blick för det verkliga lifvet och det, som kristendomen vill lägga in i lifvet. Därtill gifva författarinns personskildringar vid handen, att de i hufvudsak äro studerade i det verkliga lifvet, ty de målas ej såsom idel andegestalter utan skildras såsom lifvet erbjuder dem.

Ny Eckl.-Tidn.

Runa har en skarp iakttagelseförmåga och en ingalunda vanlig förmåga att fint utmejsla de karaktärer hon framställer. Föreliggande bok ansluter sig värdigt till de förtjänstfulla arbeten, med hvilka författarinnan förut riktat den svenska litteraturen, och som vunnit berättigadt erkännande. Utan tvifvel skall Runas nya bok komma att röna stark efterfrågan. *F. V.*

Gamle prästen i Hornsjö jämte andra berättelser. Andra uppl.
Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

»Af till julen (1905) utkommen berättelselitteratur intager denna bok otvifvelaktigt ett af de främsta rummen. Den första berättelsen med sina sju lärorika afdelningar är man först benägen att gifva priset, men, sedan man läst äfven de tre andra berättelserna, stannar man helst vid det omdömet, att de äro utmärkta alla fyra. Icke minst gäller detta om den älsklige »Lilla Weras tillit» — en pärla bland berättelser.»

Den flärdfrie, trohjärtade prästen i Hornsjö utför en välsignelserik mission i sin församling. Ägde vi blott många sådana präster och predikanter, skulle förhållandena te sig vida ljusare i vårt land. De smärre berättelserna På hafvet, En brand ryckt ur elden, Tillit och En ovanlig julotta äro skildrade med författarinnans kända förmåga och gifva något både för hjärta och tanke. *Söndagsskolläraren.*

Med blicken mot det osynliga. Berättelse af *Runa*. Andra upplagan. Tionde tusendet. Häft. 2: 50, kart. 2: 75, klotb. 3: 25.

»Med blicken mot det osynliga» är helt visst en af författarinnans bästa böcker. Den är skriven sub specie æternitatis, ur evighetens synpunkt, och visar, hur på den vägen allena alla gåtor, konflikter och svårigheter i lifvet lösas och förbytas i harmoni och frid. *Sv. Mbl.*

Bibliotek för de unga:

Ungdomsserie:

N:r 5. *Brita*. Berättelse af *Runa*. Häft. 50 öre, kart. 75 öre.

»Runas berättaretalang är ju erkänd, och vill anmeldaren för sin del blott konstatera, att den höjer sig vida öfver massan af de religiösa berättelser, som pläga öfverflyttas till vårt språk. Här möter oss ej gjord kristendom och gjorda människor, utan verkliga sådana med verklig religiositet.»

»En fint skriven berättelse, som både till innehåll och framställnings-sätt anpassar sig för de unga och är ägnad att tillvinna sig deras intresse.»

